

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА  
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

**Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту  
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**СУЧАСНА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА**

Освітній рівень	Третій (доктор філософії)	
Програма навчання	Вибіркова	
Галузь знань	05	«Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність	051	Економіка
Освітня програма	Економіка	
Обсяг дисципліни	4 кредити ECTS (120 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції (22 академічні години)	
Форма контролю	екзамен	

**Викладач: Ліана Птащенко, д.е.н., професор кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування (165 наукових публікацій, у тому числі: 82 статті у фахових виданнях, 2 статті у НМБ Scopus; 16 монографій, 4 навч. посібн., 1 підручн., співавтор 1 енциклопедії; 8 авторських свідоцтва, підготовлено: 1 к.е.н., 45 магістрів)**

**Мета навчальної дисципліни:** формування системи теоретичних знань і практичних навичок щодо наукових досліджень та інструментарію управління регіональною економікою в сучасних умовах господарювання та оволодіння інструментарієм розв'язання регіональних проблем.

Знання та навички, надбані здобувачем при вивченні даної дисципліни, дозволяють сформувати у майбутніх фахівців з економіки такі ключові компетентності:

**ЗК 1.** Здатність до застосування загальних (аналізу, синтезу, абстрагування, узагальнення, індукції, дедукції, моделювання та ін.) та спеціальних (пов'язаних з особливостями об'єкту дослідження) методів дослідження; формувати на цій основі системний науковий світогляд, морально-етичні цінності, громадянську позицію, професійну та академічну етику, загальний культурний кругозір.

**ЗК 2.** Здатність до пошуку, оброблення, аналізу, систематизації та узагальнення інформації з різних джерел.

**СК 1.** Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

**СК 5.** Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

**СК 9.** Знання сучасних парадигм дослідження соціально-економічних систем різного рівня, основних теорій, концепцій, моделей та інструментарію економічних досліджень.

**Програмні результати навчання**

**ПРН 1.** Набути системного наукового світогляду, розуміти основні методологічні та світоглядні проблеми і сучасний стан наукових знань у сфері економіки, володіти сучасними теоріями і концепціями суспільно-економічного розвитку.

**ПРН 4.** Знати сучасний парадигмальний контекст еволюції світової економічної науки, глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також ме-

тодологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері економіки з метою досягнення економічної та соціальної ефективності в сучасних умовах

ПРН 5. Мати теоретичні знання з економіки, соціально-економічних систем і на межі предметних галузей знань; дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

ПРН 7. Знати та розуміти сучасні проблеми, тенденції та пріоритетні напрями технічного, економічного, соціального розвитку глобальної, національної і регіональної економіки з урахуванням поведінкових моделей економічних відносин.

ПРН 8. Знати і застосовувати сучасні методи, засоби, інструменти аналізу соціально-економічних систем в умовах невизначеності, наукові напрями розробки альтернативних методів аналізу динаміки соціально-економічних процесів. Уміти виконувати синтез та критичний аналіз методів прогнозування з метою дослідження сценаріїв розвитку соціально-економічних систем.

ПРН 10. Знати та розуміти організаційно-правові та економічні засади організації економічної діяльності суб'єктів господарювання у сучасних умовах, світовий досвід використання існуючих теорій у практичній діяльності підприємств.

ПРН 14. Здатність до побудови інтегрованої системи управління розвитком суб'єктів міжнародної, національної, регіональної економіки та оптимізації організаційно-економічних, правових, інформаційних, безпекових аспектів економічних та соціальних систем.

**Завдання навчальної дисципліни:** засвоїти теоретичні засади сучасного стану економіки України та її регіонів, перспективи їх розвитку, напрями та наслідки економічної політики; виробити вміння проведення аналізу закономірностей та особливостей функціонування регіональної економіки порівняно з економіками інших країн; сформувати цілісну систему знань і навиків управління економікою регіону в межах державної регуляторної політики та у відповідності з логікою функціонування ринкової економіки; виробити вміння практичного застосування методичного інструментарію управління економікою регіону; оволодіти методикою обґрунтовування пріоритетів та завдань у сферах структурної, регіональної, соціальної, екологічної і зовнішньоекономічної політики; оволодіти теоретичними основами функціонування і розвитку регіональної економіки, ключовими показниками, що характеризують параметри реальної економіки та її ефективність; аналізувати особливості регіональних відмінностей в державі, соціальні, екологічні та зовнішньоекономічні наслідки функціонування регіональної економіки; володіти основними інструментами, що регулюють процеси функціонування та розвитку регіональної економіки; умови і чинники розміщення господарства країни та регіонів; аналізувати головні проблеми економічної системи і причини їх виникнення; аналізувати сучасний стан регіональної економіки; систематизувати тенденції економічного розвитку регіонів, формування міжгалузевих комплексів в регіонах України, а також екологічних та зовнішньоекономічних чинників в умовах глобалізації; вивчати та застосовувати передовий досвід зарубіжних країн у формуванні стратегії розвитку різних напрямів соціально-економічної політики.

**Передумови для вивчення дисципліни.** Навчальна дисципліна «Сучасна регіональна економіка» тісно пов'язана з іншими дисциплінами економічної науки. Зокрема, теоретичною та методологічною основою засвоєння курсу є вивчення дисциплін: «Макроекономіка», «Економіка та управління національним господарством», «Основи менеджменту», «Соціально-економічні моделі взаємодії урядових та неурядових структур».

**У результаті вивчення навчальної дисципліни:**

**здобувач повинен знати:** теоретичні основи функціонування і розвитку регіональної економіки; ключові показники, що характеризують параметри реальної економіки та її ефективність; особливості регіональних відмінностей в державі, соціальні, екологічні та зовнішньоекономічні наслідки функціонування регіональної економіки; володіти основними інструментами, що регулюють процеси функціонування та розвитку регіональної економіки; умови і чинники розміщення господарства країни та регіонів; головні проблеми економічної системи і причини їх виникнення;

**здобувач повинен вміти:** застосовувати одержані навички самостійного вивчення навчальної і наукової літератури, картографічного і фактичного матеріалів при аналізі сучасного стану економіки регіонів, прогнозування економічного розвитку; здійснювати моніторинг у змінах структурної, бюджетної, податкової, регіональної, соціальної, екологічної і зовнішньоекономічної політики країни; володіти методами аналізу та оцінювання ефективності соціально-економічного розвитку країни та регіонів й контролю за виконанням нормативно-правових актів державних та місцевих органів влади і програм соціально-економічного розвитку територій; виявляти проблеми сучасного розвитку економіки регіону та формувати напрями й моделі їх розв'язання.

#### Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90-100	A	Відмінно	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	<b>Високий</b> , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82-89	B	Добре	Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	<b>Достатній</b> , що забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач.
74-81	C	Добре	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	<b>Достатній</b> , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64-73	D	Задовільно	Студент засвоїв основний теоретичний	<b>Середній</b> ,

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
			матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60-63	Е	Достатньо	Студент має певні знання матеріалу, передбаченого робочою програмою, володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використання м основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	<b>Середній</b> , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/ заліку	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні.	<b>Низький</b> , не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі екзамену/заліку.	<b>Незадовільний</b> , студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

#### Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є екзамен, поточний контроль виконання завдань на практичних заняттях.

#### 4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	денна форма	Заочна форма

1	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	П		к.р.	с.р.		Л	П		к.р.	с.р.
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
<b>Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та інструментарій регулювання економіки регіону</b>												
Тема 1. Предмет, методи і завдання науки «регіональна економіка»	12	2	2			8						
Тема 2. Регіональна економіка та регіональна політика	12	2	2			8						
Тема 3. Нормативно-правове забезпечення регіонального економічного розвитку	12	2	2			8						
Тема 4. Державне регулювання регіонального економічного розвитку	14	2	4			8						
Тема 5. Регіональна політика економічного розвитку	12	2	2			8						
Разом за змістовим модулем 1	62	10	12			40						
<b>Змістовий модуль 2. Особливості розвитку економіки регіону в сучасних умовах економічних відносин</b>												
Тема 6. Регіональна інвестиційно-інноваційна політика України	12	4	2			6						
Тема 7. Регіональна парадигма в умовах глобалізації економіки	10	2	2			6						
Тема 8. Особливості й перспективи регіонального розвитку	12	2	2			8						
Тема 9. Сутність та засади адміністративної реформи в Україні	12	2	2			8						
Тема 10. Особливості економічного розвитку регіонів в умовах децентралізації	12	2	2			8						
Разом за змістовим модулем 2	58	12	10			36						
<b>Усього годин</b>	<b>120</b>	<b>22</b>	<b>22</b>			<b>76</b>						

### Методи контролю

Поточний контроль успішності здобувачів може здійснюватися у балах шляхом їх опитування під час лекцій, виконання самостійної роботи, тестування або в ході індивідуальних співбесід під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань здобувачів доводиться до їхнього відома на першому занятті.

Присутність на лекціях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності здобувача на

заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Здобувач, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу» в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

#### Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Сучасна регіональна економіка» (електронна версія), ПолтНТУ, 2020. – 100 с.

2. Методичні вказівки до самостійного вивчення курсу і виконання контрольних завдань із дисципліни «Сучасна регіональна економіка» для здобувачів третього освітнього (освітньо-наукового) рівня, першого наукового рівня спеціальності 051 – Економіка – Полтава: ПолтНТУ, 2020. – 35 с. Укладач – проф. Птащенко Л.О.

3. Пакет слайд-лекцій курсу «Сучасна регіональна економіка» – 10 лекцій.

4. Законодавство України URL: <http://www.rada.kiev.ua>; <http://www.nau.kiev.ua>; <http://www.ukrpravo.kiev.com>; <http://www.liga.kiev.ua>.

5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

6. Національна парламентська бібліотека України URL: <http://www.nplu.kiev.ua>.

#### Рекомендована література

##### Базова

1. Зінь Е. А. Регіональна економіка: підручник. К.: ВД «Професіонал», 2014. 528 с.

2. Лишиленко В. І. Регіональна економіка: підручник. К.: ЦУЛ, 2013. 225 с.

3. Регіональна економіка: підручник / За заг. ред. Н. Л. Гавкалової. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2011. 464 с.

4. Серікова Т. М., Гіковата Н. К., Шумська Г. М. Регіональна економіка у схемах і таблицях : навчально-практичний посібник. Х. : Вид ХНЕУ, 2011. 176 с.

5. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: підручник / за ред. В.В. Ковалевського, О.М. Михайлик, В.Ф. Семенова. 8-ме вид., стер. К.: Знання, 2006. 350 с.

6. Семенов В.Ф. Регіональна економіка: навч. посібник К. : ЦУЛ, 2013. 566 с.

##### Допоміжна

1. Статистичний щорічник «Україна в цифрах», архів, 2019. URL: [http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat\\_u/publ1\\_u.htm](http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm)

2. «Про добровільне об'єднання територіальних громад»: Закон України від 5 лютого 2015 року № 157-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/157-19>

3. Круш П., Кожемяченко О. Національна економіка: регіональний та муніципальний рівень: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2011. 320 с.

4. Пріоритети реформування та напрями перспективного розвитку міжбюджетних відносин в умовах бюджетної децентралізації в Україні. К. : НІСД, 2015. 80 с

5. Германова О. Механізми децентралізації. *Офіційно про податки: офіційне видання Фіскальної служби України*. 2014. № 33. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/7426>.

6. Реформи під мікроскопом: 2015 рік / за ред. В. Міського, О. Галушки. 2015. 88 с.